

I avgjørelsens time

GEN-MODIFISERING

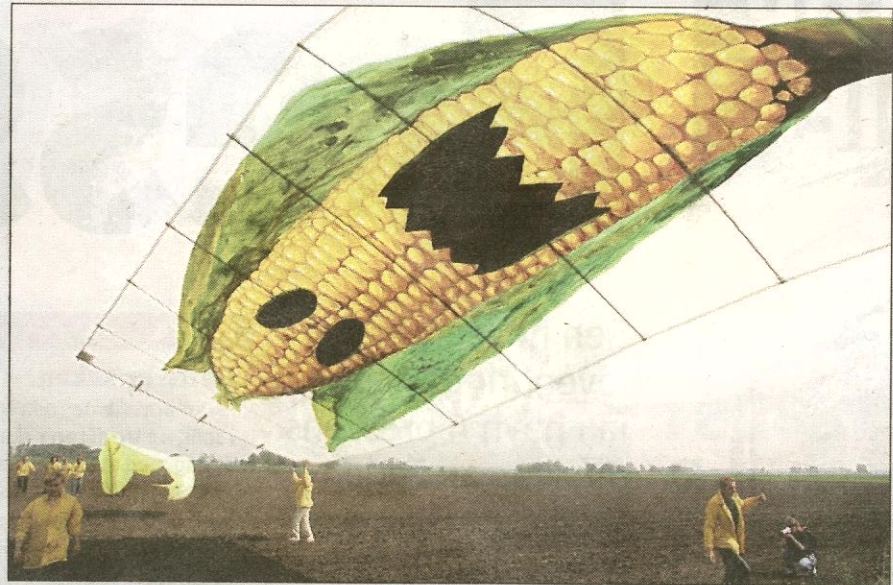
Frøydis Gillund

I sin kronikk 19. november etterlyser Hilde-Gunn Opsahl Hoen-Sorteberg en faktabasert debatt om genmodifisering. Samtidig avfeier hun innlegg som peker på usikkerhet og risiko ved genmodifiserte organismer (GMO) som politisk motiverte. Det er imidlertid tydelig at Hoen-Sorteberg selv har en politisk agenda der målet er å åpne for genmodifisert mat i Norge og gjøre dette til et prioritert forskningsfelt. Tidspunktet er neppe tilfeldig: Miljøverndepartementet vurderer i disse dager to søknader om import av genmodifisert mais til Norge. Gis grønt lys, blir dette første gang genmodifisert mat tillates her til lands. Her er noen forhold jeg mener er sentrale for vurderingen.

Søknadene omhandler to maisvarianter (kalt NK603 og T25) som begge er genmodifisert slik at de tåler å bli sprøytet med ugressmiddel, henholdsvis glyfosat (NK603) og glufosinat ammonium (T25). Når den norske vitenskapskomiteen for mattrygghet (GMO-gruppa, hvor Hoen-Sorteberg er medlem) vurderer om et GM-produkt er trygt for helse og miljø, ser de kun på selve produktet. Dette inkluderer ikke en vurdering av sprøytemiddelbruken.

Amerikanske studier har vist at dyrking av ugressmiddeltolerante planter (som er den vanligste formen for GM-planter i verden) fører til økt sprøytemiddelbruk. Det er også rapportert at disse plantene har større forekomster av sprøytemiddelrester enn konvensjonelle planter. T25 er genmodifisert slik at den tåler glufosinat. Dette ugressmiddelet er forbudt i Norge og skal fases ut av EU, da det er påvist at det kan forårsake både akutte og kroniske skadevirkninger på pattedyr og mennesker, inkludert mulige skader på forplantningsevne og foster, samt reduksjon i artsdiversiteten i dyrkningsområdet. Jeg mener det er svært betenkelig dersom Miljøvern-

MONSTERMAIS? Miljøverndepartementet vurderer nå to søknader om import av genmodifisert mais til Norge. Det finnes gode grunner til å være forsiktige, skriver Frøydis Gillund.

FOTO: MICHAEL KAPPELER, AFP/SCANPIX

departementet tillater import av denne maisen. Det kan føre til at norske konsumenter i større grad eksponeres for svært skadelige giftrester. Enda mer bekymringsverdigg er det at Norge vil fremme en dyrkningspraksis som kan påføre betydelige skader på bønder og miljø der GM-maisen dyrkes.

Dette innebærer spørsmål knyttet til etikk og bærekraft. Norge har en helt unik Genteknologilov som krever at et GM-produktet må bidra til samfunnsnytte og bærekraftig utvikling, samt være etisk forsvarlig.

«Hvilket landbruk ønsker vi i framtiden?»

En godkjenning av T25 innebærer at norske myndigheter bidrar til økt bruk av glufosinat i produsentlandene, samtidig med at de ikke tillater bruk av dette ugressmiddelet her hjemme. Snakk om dobbeltmoral! Det er vanskelig å se hvordan dette kan forsvares etisk eller kan sies å bidra til en bærekraftig utvikling. Velger Miljøverndepartementet å godkjenne søknadene, og da spesielt T25, underminerer myndighetene sin egen genteknologilov – og Norges rykte internasjonalt

som pådriver for miljø- og helsesikkerhet på GM-området, samt håndhever av føre-var-prinsippet.

Føre-var-prinsippet omtales ofte som et hinder for teknologisk utvikling, også i norsk debatt om genmodifisering. Det sies at Norge ikke vil henge med i utviklingen dersom vi ikke aksepterer genmodifisert mat. For meg er føre-var-prinsippet snarere en anledning til å gi seg selv litt mer tid, både til å vurdere helse- og miljørisiko, samt reflektere over mer overordnede spørsmål som: Hva er utvikling? Hva er en god utvikling? Hvilken landbrukspraksis ønsker vi i framtiden, både i Norge og globalt?

Det finnes ingen klare svar på slike spørsmål. Hoen-Sorteberg argumenterer for eksempel for at genmodifisering er nødvendig for å mette verdens sultne, noe som tilbakevises i en nylig rapport om utvikling og landbruk initiert av FN og Verdensbanken. I et hav av motstridende fakta, vil det endelige valget nødvendigvis baseres på verdier. Da er det viktig å vurdere de langsiktige effektene, samt verdigrunnlaget valgene er forankret i. Dette er noe å tenke over i avgjørelsens time.

Frøydis Gillund, forsker ved GenØk, Senter for Biosikkerhet
froydis.gillund@uit.no

blogge
pet vil
grums
katolsk
dels at
trofaste
XVI's g
med tr
funger
som no
de pav
militan
katolsk
ker son
utvikli
margin
Kriti
er troli
opp for
imidler
grad fe
på førn
muslin
katolsk
som et
samfur
Vatikan
maskir
tert sor
kritisk

Denne i
komme
ken. No
vendt p
terroris
meg be
hans ka
skrudd
katolisi
momer
bestreb
kalisme
ikke de
betrakt
tene so
manfoc
marxist
Dage
ensidig
etterlys
Den kat
opinion
nalistis.

Ne

BIL
Arne Evjer